శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

శ్రీవేదాంతదేశికవిరచితాత్ శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రాత్

నావల్పాక్యం శ్రీ ఉ.వే.వాసుదేవాచార్యస్వామినా సంకలితం

॥ శ్రీ పాదుకా రామాయణం ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

॥ శ్రీ పాదుకా రామాయణం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

ప్రస్తావపద్ధతిః

సంతః శ్రీరంగపృథ్వీశచరణత్రాణశేఖరాః ।
జయంతి భువనత్రాణపదపంకజరేణవః ॥ **1.1** ॥

భరతాయ పరం నమోఽస్తు తస్మై
    ప్రథమోదాహరణాయ భక్తిభాజాం ।
యదుపజ్ఞమశేషతః పృథివ్యాం
    ప్రథితో రాఘవపాదుకాప్రభావః ॥ **1.2** ॥

వర్ణస్తోమైర్వకుళసుమనోవాసనాముద్వహంతీం
    ఆమ్నాయానాం ప్రకృతిమపరాం సంహితాం దృష్టవంతం ।
పాదే నిత్యప్రణిహితధియం పాదుకే రంగభర్తుః
    త్వన్నామానం మునిమిహ భజే త్వామహం స్తోతుకామః ॥ **1.3** ॥

దివ్యస్థానాత్ త్వమివ జగతీం పాదుకే గాహమానా
    పాదన్యాసం ప్రథమమనఘా భారతీ యత్ర చక్రే ।
యోగక్షేమం సకలజగతాం త్వయ్యధీనం స జానన్
    వాచం దివ్యాం దిశతు వసుధాశ్రోత్రజన్మా మునిర్మే ॥ **1.4** ॥

నీచేఽపి హంత మమ మూర్ధని నిర్విశేషం
తుంగేఽపి యన్నివిశతే నిగమోత్తమాంగే।
ప్రాచేతసప్రభృతిభిః ప్రథమోపగీతం
స్తోష్యామి రంగపతిపాదుకయోర్యుగం తత్ ॥ **1.5** ॥

ధత్తే ముకుందమణిపాదుకయోర్నివేశాత్
వల్మీకసంభవగిరా సమతాం మమోక్తిః।
గంగాప్రవాహపతితస్య కియానివ స్యాత్
రథ్యోదకస్య యమునాసలిలాద్విశేషః ॥ **1.6** ॥

విజ్ఞాపయామి కిమపి ప్రతిపన్నభీతిః
ప్రాగేవ రంగపతివిభ్రమపాదుకే త్వాం।
వ్యంక్తుం క్షమాస్సదసతీ విగతాభ్యసూయాః
సంతః స్పృశంతు సదయైర్హృదయైః స్తుతిం తే ॥ **1.7** ॥

అశ్రద్ధానమపి నన్వధునా స్వకీయే
స్తోత్రే నియోజయసి మాం మణిపాదుకే త్వం।
దేవః ప్రమాణమిహ రంగపతిస్తథాత్వే
తస్యైవ దేవి పదపంకజయోర్యథా త్వం ॥ **1.8** ॥

ప్రభావపద్ధతిః

వేదోపబృంహణకుతూహలినా నిబద్ధం
విశ్వంభరాశ్రుతిభవేన మహర్షిణా యత్।
వ్యాసేన యచ్చ మధుసూదనపాదరక్షే !
ద్వే చక్షుషీ త్వదనుభావమవేక్షితుం నః ॥ **3.3** ॥

ప్రత్యక్షయంతి పరిశుద్ధధియో యథావత్
రామాయణే రఘుపురందరపాదరక్షే !।

శశ్వత్ ప్రపంచితమిదంపరయైవ వృత్త్యా
సంక్షేపవిస్తరదశాసు తవానుభావం ॥ **3.4** ॥

తిష్ఠంతు శ్రుతయస్తతోఽపి మహితం జాగర్తి తత్ పాదుకే !
తత్తాదృక్కృథనాయ తావకగుణగ్రామాయ రామాయణం ।
యస్యాసీదరవిందసంభవవధూమంజీరశింజారవ -
స్పర్ధాదుర్ధరపాదబద్ధఫణితిర్వల్మీకజన్మా కవిః ॥ **3.6** ॥

సమర్పణపద్ధతిః

భజామః పాదుకే ! యాభ్యాం
భరతస్యాగ్రజస్తదా ।
ప్రాయః ప్రతిప్రయాణాయ
ప్రాస్థానికమకల్పయత్ ॥ **4.1** ॥

రాజ్యం విహాయ రఘువంశమహీపతీనాం
పౌరాంశ్చ పాదరసికాన్ పృథివీం చ రక్తాం ।
త్వామేవ హంత చరణావని ! సంప్రయాస్యన్
ఆలంబత ప్రథమముత్తరకోసలేంద్రః ॥ **4.2** ॥

ప్రాప్తే ప్రయాణసమయే మణిపాదరక్షే !
పౌరానవేక్ష్య భవతీ కరుణప్రలాపాన్ ।
మంజుప్రణాదముఖరా వినివర్తనార్థం
రామం పదగ్రహణపూర్వమయాచతేవ ॥ **4.3** ॥

మత్వా తృణాయ భరతో మణిపాదరక్షే !
రామేణ తాం విరహితాం రఘురాజధానీం ।
త్వామేవ సప్రణయముజ్జయినీమవంతీం
మేనే మహోదయమయీం మధురామయోధ్యాం ॥ **4.4** ॥

రామాత్మనః ప్రతిపదం మణిపాదరక్షే !
విశ్వంభరస్య వహనేన పరీక్షితాం త్వాం।
విశ్వస్య దేవి వహనే వినివేశయిష్యన్
విస్రబ్ధ ఏవ భరతో భవతీం యయాచే ॥ **4.5** ॥

భక్త్యా పరం భవతు తద్ భరతస్య సాధ్వోః
త్వత్ప్రార్థనం రఘుపతౌ మణిపాదరక్షే !।
కేనాఽఽశయేన స మునిః పరమార్థదర్శీ
భద్రాయ దేవి ! జగతాం భవతీమవాదీత్ ॥ **4.6** ॥

రామే వనం వ్రజతి పంక్తిరథే ప్రసుప్తే
రాజ్యాపవాదచకితే భరతే తదానీం।
ఆశ్వాసయేత్ క ఇవ కోసలవాసినస్తాన్
సీతేవ చేత్ త్వమపి సాహసవృత్తిరాసీః ॥ **4.7** ॥

పాదావని ! ప్రభవతో జగతాం త్రయాణాం
రామాదపి త్వమధికా నియతం ప్రభావాత్।
నో చేత్ కథం ను భరతస్య తమేవ లిప్సోః
ప్రత్యాయనం పరిపణం భవతీ భవిత్రీ ॥ **4.8** ॥

మన్యే నియుజ్య భవతీం మణిపాదరక్షే !
పార్ష్ణిగ్రహస్య భరతస్య నివారణార్థం।
రత్నాకరం సపది గోష్పదయన్ విజిగ్యే
రామః క్షణేన రజనీచరరాజధానీం ॥ **4.9** ॥

పాదావని ! ప్రభుతరానపరాధవర్గాన్
సోఢుం క్షమా త్వమసి మూర్తిమతీ క్షమైవ।
యత్ త్వాం విహాయ నిహతాః పరిపంథినస్తే
దేవేన దాశరథినా దశకంఠముఖ్యాః ॥ **4.10** ॥

వాక్యే గరీయసి పితుర్విహితేఽప్యతృప్త్యా
మాతుర్మనోరథమశేషమవంధ్యయిష్యన్ ।
మన్యే తదా రఘుపతిర్భరతస్య తేనే
మాతస్త్వయైవ మణిమౌలినివేశలక్ష్మీం ॥ **4.11** ॥

పాదాంబుజాద్విగళితాం పరమస్య పుంసః
త్వామాదరేణ వినివేశ్య జటాకలాపే ।
అంగీచకార భరతో మణిపాదరక్షే !
గంగాధిరూఢశిరసో గిరిశస్య కాంతిం ॥ **4.12** ॥

అవికలమధికర్తుం రక్షణే సప్తలోక్యా
రఘుపతిచరణేన న్యస్తదివ్యానుభావాం ।
అభజత భరతస్త్వామంజసా పాదరక్షే !
మణిమకుటనివేశత్యాగధన్యేన మూర్ధ్నా ॥ **4.13** ॥

ఇయమవికలయోగక్షేమసిద్ధ్యై ప్రజానాం
అలమితి భరతేన ప్రార్థితామాదరేణ ।
రఘుపతిరధిరోహన్నభ్యషించత్ స్వయం త్వాం
చరణనఖమణీనాం చంద్రికానిర్ఝరేణ ॥ **4.14** ॥

ప్రణయిని పదపద్మే గాఢమాశ్లిష్యతి త్వాం
విధిసుతకథితం తద్వైభవం తే విదంతః ।
అనుదినమృషయస్త్వామర్చయంత్యగ్న్యగారే
రఘుపతిపదరక్షే ! రామగిర్యాశ్రమస్థాః ॥ **4.15** ॥

నియతమధిరురోహ త్వామనాధేయశక్తిం
నిజచరణసరోజే శక్తిమాధాతుకామః ।
స కథమితరథా త్వాం న్యస్య రామో విజహ్రే
దృషదుపచితభూమౌ దండకారణ్యభాగే ॥ **4.16** ॥

రఘుపతిపదపద్మాద్రత్నపీఠే నివేష్టుం
భరతశిరసి లగ్నాం ప్రేక్ష్య పాదావని ! త్వాం।
పరిణతపురుషార్థః పౌరవర్గః స్వయం తే
విధిమభజత సర్వో వందివైతాళికానాం ॥ **4.17** ॥

అనన్యరాజన్యనిదేశనిష్ఠాం
చకార పృథ్వీం చతురర్ణవాంతాం।
భ్రాతుర్నియాసోర్భరతస్తదా త్వాం
మూర్ధ్నా వహన్ మూర్తిమతీమివాజ్ఞాం ॥ **4.18** ॥

యద్ భ్రాత్రే భరతాయ రంగపతినా రామత్వమాతస్థుషా
నిత్యోపాస్యనిజాంఘ్రినిష్క్రయతయా నిశ్చిత్య విశ్రాణితం।
యోగక్షేమవహం సమస్తజగతాం యద్దీయతే యోగిభిః
పాదత్రాణమిదం మితంపచకథామహ్నాయ మే నిహ్నుతాం ॥ **4.19** ॥

భరతస్యేవ మమాపి
ప్రశమిత విశ్వాపవాదదుర్జాతా।
శేషేవ శిరసి నిత్యం
విహరతు రఘువీరపాదుకే ! భవతీ ॥ **4.20** ॥

ప్రతిప్రస్థానపద్ధతిః

ప్రశస్తే రామపాదాభ్యాం
పాదుకే పర్యుపాస్మహే।
ఆనృశంస్యం యయోరాసీత్
ఆశ్రితేష్వనవగ్రహం ॥ **5.1** ॥

భృశాతురసహోదరప్రణయఖండనస్వైరిణా
పదేన కిమనేన మే వనమిహావనాదిచ్ఛతా।

ఇతీవ పరిహాయ తన్నివవృతే స్వయం యత్ పురా
పదత్రమిదమాద్రియే ధృతజగత్త్రయం రంగిణః ॥ **5.2** ॥

దశవదనవినాశం వాంఛతో యస్య చక్రే
దశరథమనఘోక్తిం దండకారణ్యయాత్రా।
స చ భరతవిమర్దే సత్యసంధస్త్వయాసీత్
రఘుపతిపదరక్షే ! రాజధానీం ప్రయాంత్యా ॥ **5.3** ॥

అభ్యుపేతవినివృత్తిసాహసా
దేవి ! రంగపతిరత్నపాదుకే।
అత్యశేత భవతీ మహీయసా
పారతంత్ర్యవిభవేన మైథిలీం ॥ **5.4** ॥

అవ్యాహతాం రఘుపతేర్వహతః ప్రతిజ్ఞాం
అంసాధిరోహణరసే విహతే ధరణ్యాః।
ప్రాదాన్నివృత్య భవతీ మణిపాదరక్షే !
స్పర్శం పదేన విగతవ్యవధానఖేదం ॥ **5.5** ॥

మంత్రాభిషేకవిరహాద్బజతా విశుద్ధిం
సంస్కారవర్జనవశాదభిసంస్కృతేన।
మూర్ధ్నా నినాయ భరతో మణిపాదుకే ! త్వాం
రామాజ్ఞయా వినిహితామివ రాజ్యలక్ష్మీం ॥ **5.6** ॥

రక్షార్థమస్య జగతో మణిపాదరక్షే !
రామస్య పాదకమలం సమయే త్యజంత్యోః।
కిం దుష్కరం తవ విభూతిపరిగ్రహో వా
కిం వా విదేహదుహితుః కృపణా దశా సా ॥ **5.7** ॥

సీతాసఖస్య సహసా చరణారవిందాత్
భక్త్యా నతే కృతపదా భరతోత్తమాంగే।
ఆరుహ్య నాగమభితో భవతీ వితేనే
మాయూరచామరభరం మణిరశ్మిజాలైః ॥ **5.8** ॥

మూర్ధ్నా ముకుందపదరక్షిణి ! బిభ్రతస్త్వాం
ఆవిర్మదస్య రఘువీరమదావళస్య।
ఆమోదిభిస్సపది దానజలప్రవాహైః
లేభే చిరాద్వసుమతీ రుచిరం విలేపం ॥ **5.9** ॥

ఆశాః ప్రసాధయితుమంబ ! తదా భవత్యాం
దైవాదకాండశరదీవ సముత్థితాయాం।
స్తోకావశేషసలిలాస్సహసా బభూవుః
సాకేతయౌవతవిలోచనవారివాహాః ॥ **5.10** ॥

అంతే వసన్నచరమస్య కవేస్స యోగీ
వన్యాన్ ప్రగృహ్య వివిధానుపదావిశేషాన్।
ఆతస్థుషీం రఘుకులోచితమౌపవాహ్యం
ప్రత్యుజ్జగామ భవతీం భరతోపనీతాం ॥ **5.11** ॥

మాతస్త్వదాగమనమంగళదర్శినీనాం
సాకేతపక్ష్మళదృశాం చటులాక్షిభృంగైః।
జాతాని తత్ర సహసా మణిపాదరక్షే !
వాతాయనాని వదనైః శతపత్రితాని ॥ **5.12** ॥

సాకేతసీమ్ని భవతీ మణిపాదరక్షే !
మాంగల్యలాజనికరైరవకీర్యమాణా।
కీర్తిస్వయంవరపతేర్భరతస్య కాలే
వైవాహికీ జనని ! వహ్నిశిఖేవ రేజే ॥ **5.13** ॥

ఛత్రేందుమండలవతీ మణిపాదుకే ! త్వం
వ్యాధూతచామరకలాపశరప్రసూనా।
సద్యో బభూవిథ సమగ్రవికాసహేతుః
సాకేతపౌరవనితానయనోత్పలానాం ॥ **5.14** ॥

ప్రైక్షంత వక్త్రైర్మణిపాదరక్షే !
శత్రుంజయం శైలమివాధిరూఢాం।
రామాభిధానప్రతిపన్నహర్షైః
ఉత్తానితైరుత్తరకోసలాస్త్వాం ॥ **5.15** ॥

ద్రష్టుం తదా రాఘవపాదరక్షే !
సీతామివ త్వాం వినివర్తమానాం।
ఆసన్నయోధ్యాపురసుందరీణాం
ఔత్సుక్యలోలాని విలోచనాని ॥ **5.16** ॥

ఆస్థాయ తత్ర స్ఫుటబిందునాదం
స్తంబేరమం తాదృశసన్నివేశం।
అదర్శయస్త్వం పురమధ్యభాగే
పాదావని ! త్వత్ప్రణవాశ్రయత్వం ॥ **5.17** ॥

దశగ్రీవస్తంబేరమదళనదుర్దాంతహృదయే
విహారస్వాచ్ఛంద్యాత్ విశతి రఘుసింహే వనభువం।
స్వవాత్సల్యక్రోడీకృతభరతశాబేవ భవతీ
నిరాబాధాం పాదావని ! న విజహౌ కోసలగుహాం ॥ **5.18** ॥

కైకేయీవరదానదుర్దిననిరాలోకస్య లోకస్య యత్
త్రాణార్థం భరతేన భవ్యమనసా సాకేతమానీయత।
రామత్యాగసహైరసహ్యవిరహం రంగక్షితీంద్రస్య తత్
పాదత్రాణమనన్యతంత్రఫణితేరాపీడమీడీమహి ॥ **5.19** ॥

సముపస్థితే ప్రదోషే
సహసా వినివృత్య చిత్రకూటవనాత్।
అభజత పునర్జనపదం
వత్సం ధేనురివ పాదుకే ! భవతీ ॥ **5.20** ॥

అధికారపరిగ్రహపద్ధతిః

అధీష్టే పాదుకా సా మే
యస్యాః సాకేతవాసిభిః।
అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం
అన్వమీయత వైభవం ॥ **6.1** ॥

మోచితస్థిరచరానయత్నతః
కోసలాంజనపదానుపాస్మహే।
యేషు కాంశ్చన బభూవ వత్సరాన్
దైవతం దనుజవైరిపాదుకా ॥ **6.2** ॥

సామ్రాజ్యసంపదివ దాసజనోచితా త్వం
రామేణ సత్యవచసా భరతాయ దత్తా।
స త్వాం నివేశ్య చరణావని ! భద్రపీఠే
పృథ్వీం బుభోజ బుభుజే చ యశోవిభూతిం ॥ **6.3** ॥

భోగాననన్యమనసాం మణిపాదుకే ! త్వం
పుష్ణాసి హంత భజతామనుషంగసిద్ధాన్।
తేనైవ నూనమభవద్భరతస్య సాధోః
అప్రార్థితం తదిహ రాజ్యమవర్జనీయం ॥ **6.4** ॥

రామప్రయాణజనితం వ్యపనీయ శోకం
రత్నాసనే స్థితవతీ మణిపాదరక్షే !।

పృథ్వీం నిజేన యశసా విహితోత్తరీయాం
ఏకాతపత్రతిలకాం భవతీ వితేనే ॥ **6.5** ॥

రామాజ్ఞయా పరవతీ పరిగృహ్య రాజ్యం
రత్నాసనం రఘుకులోచితమాశ్రయంతీ।
శుద్ధాం పదావని ! పునర్భవతీ వితేనే
స్వాతంత్ర్యలేశకలుషాం భరతస్య కీర్తిం ॥ **6.6** ॥

పౌలస్త్యవీరవదనస్తబకావసానాత్
పుష్పాణి దండకవనేష్వపచేతుమిచ్ఛోః।
రక్షాధురం ధృతవతీ మణిపాదుకే ! త్వం
రామస్య మైథిలసుతాసహితే ప్రచారే ॥ **6.7** ॥

పాదావని ! ప్రచలచామరబృందమధ్యే
భద్రాసనాస్తరగతా భవతీ విరేజే।
ఆకీర్ణదివ్యసలిలే కటకే సుమేరోః
అంభోజినీవ కలహాయితహంసయూథా ॥ **6.8** ॥

మాన్యే రఘూద్వహపదే మణిపాదుకే ! త్వాం
విన్యస్య విగ్రహవతీమివ రాజ్యలక్ష్మీం।
ఆలోలమక్షవలయా భరతో జటావాన్
ఆలంబ్య చామరమనన్యమనాః సిషేవే ॥ **6.9** ॥

ప్రాప్తే దివం దశరథే భరతే విలక్షే
పర్యాకులేషు భృశముత్తరకోసలేషు।
త్వం చేదుపేక్షితవతీ క ఇవాభవిష్యత్
గోపాయితుం గుహసఖస్య విభోః పదం తత్ ॥ **6.10** ॥

భ్రాతుర్యదంబ ! విరహాద్ భరతే విషణ్ణే
దాక్షిణ్యమాశ్రితవతీ మణిపాదుకే ! త్వం।
ఆసీదశేషజగతాం శ్రవణామృతం తత్
వాచాలకాహళసహం బిరుదం తదా తే ॥ **6.11** ॥

రాజ్యం తదా దశరథాదను రామతః ప్రాక్
బిభ్రాణయా చరణరక్షిణి ! వీతఖేదం।
తుల్యాధికారభజనేన బభూవ ధన్యో
వంశస్త్వయాఽంబ ! మనువంశ మహీపతీనాం ॥ **6.12** ॥

వర్షాణి తాని వృషభో న తపాంసి తేపే
బాలో న కశ్చిదపి మృత్యువశం జగామ।
రాజ్యే తవాంబ ! రఘుపుంగవపాదరక్షే !
నైవాపరం ప్రతివిధేయమభూత్ ప్రసక్తం ॥ **6.13** ॥

విశ్వం త్వదాశ్రితపదాంబుజసంభవాయాం
యస్యాం ప్రతిష్ఠితమిదం మణిపాదరక్షే !।
ఆసీదనన్యశరణా సమయే యథావత్
సాఽపి త్వయా వసుమతీ విహితప్రతిష్ఠా ॥ **6.14** ॥

ప్రాయేణ రామవిరహవ్యథితా తదానీం
ఉత్సంగమాశ్రితవతీ తవ రాజ్యలక్ష్మీః।
తామేవ దేవి ! నను జీవయితుం జలార్ద్రాం
అంగీచకార భవతీ భరతోపనీతాం ॥ **6.15** ॥

వీరవ్రతప్రణయిని ప్రథమే రఘూణాం
ప్రాప్తే చిరాయ భరతే వ్రతమాసిధారం।
త్యక్త్వా పదావని ! తదా వివిధాన్ విహారాన్
ఏకాసికావ్రతమపూర్వమవర్తయస్త్వం ॥ **6.16** ॥

కాకుత్స్థపాదవిరహప్రతిపన్నమౌనాం
నిష్పందతాముపగతాం మణిపాదరక్షే !।
ఆశ్వాసయన్నివ ముహుర్భరతస్తదానీం
శీతైరవీజయత చామరమారుతైస్త్వాం ॥ **6.17** ॥

యత్ర క్వచిద్విహరతోఽపి పదారవిందం
రక్ష్యం మయా రఘుపతేరితి భావయంత్యా।
నిశ్శేషమేవ సహసా మణిపాదరక్షే !
నిష్కంటకం జగదిదం విదధే భవత్యా ॥ **6.18** ॥

రామం త్వయా విరహితం భరతం చ తేన
త్రాతుం పదావని ! తదా యదభూత్ ప్రతీతం।
రామానుజస్య తవ చాంబ ! జగత్ సమస్తం
జాగర్తి తేన ఖలు జాగరణవ్రతేన ॥ **6.19** ॥

అంతఃపురే పరిజనైః సమయోపయాతైః
అభ్యర్చితా భవసి యా వినయోపపన్నైః।
సా కోసలేశ్వరపదావని ! భూపతీనాం
సంఘట్టనం మకుటపంక్తిభిరన్వభూస్త్వం ॥ **6.20** ॥

ప్రాప్యాధికారముచితం భువనస్య గుప్త్యై
భద్రాసనం భరతవందితమాశ్రయంత్యా।
మధ్యేఽవతీర్ణమివ మాధవపాదరక్షే !
మాతస్త్వయాఽపి మనువంశమహీపతీనాం ॥ **6.21** ॥

రాజాసనే రఘుకులోద్వహపాదరక్షే !
నీరాజనం సమభవత్ సమయోచితం తే।
శ్లాఘావశేన బహుశః పరిఘూర్ణితాభిః
సామంతమౌళిమణిమంగళదీపికాభిః ॥ **6.22** ॥

పృథ్వీపతీనాం యుగపత్ కిరీటాః
ప్రత్యర్థినాం ప్రాణితుమర్థినాం చ।
ప్రాపుస్తదా రాఘవపాదరక్షే !
త్వదీయమాస్థానికపాదపీఠం ॥ **6.23** ॥

ప్రణమ్య రంగేశ్వరపాదరక్షే !
దూరోపనీతైరుపదావిశేషైః।
సభాజయంతి స్మ తదా సభాయాం
ఉచ్చైస్తరాముత్తరకోసలాస్త్వాం ॥ **6.24** ॥

అపావృతద్వారమయంత్రితాశ్వం
రంగేశపాదావని ! పూర్వమాసీత్।
త్వయా యదృచ్ఛాసుఖసుప్తపాంథం
రామే వనస్థేఽపి పదం రఘూణాం ॥ **6.25** ॥

అనన్యభక్తిర్మణిపాదుకే ! త్వాం
అభ్యర్చయన్ దాశరథిర్ద్వితీయః।
వికల్ప్యమానః ప్రథమేన కీర్త్యా
వంద్యః స్వయం వ్యోమసదాం బభూవ ॥ **6.26** ॥

అరణ్యయోగ్యం పదమస్పృశంతీ
రామస్య రాజార్షపదే నివిష్టా।
ఆస్థాననిత్యాసికయా నిరాస్థాః
స్వర్గౌకసాం స్వైరగతేర్విఘాతం ॥ **6.27** ॥

రాజాసనే చేద్భవతీ నిషణ్ణా
రంగేశపాదావని ! తన్న చిత్రం।
యత్రాధిరూఢాః క్రమశః పురా త్వాం
ఉత్తంసయంతే రఘుసార్వభౌమాః ॥ **6.28** ॥

భద్రాసనం చేత్ పరివృత్తమాసీత్
దేవి ! క్షణం దక్షిణతోముఖం తే।
కథం భవేత్ కాంచనపాదరక్షే !
రామస్య రక్షోమృగయావిహారః ॥ **6.29** ॥

యావత్ త్వయా రాఘవపాదరక్షే !
జిగీషితా రాక్షసరాజధానీ।
మాలేవ తావల్లులితా మదాంధైః
ఉద్యానశాఖామృగయూథపైస్తే ॥ **6.30** ॥

మహీక్షితాం రాఘవపాదరక్షే !
భద్రాసనస్థాం భవతీం స్పృశంతః।
పూర్వం తథాత్వే నియతేఽపి భూయః
కల్యాణతామానశిరే కిరీటాః ॥ **6.31** ॥

అనిచ్ఛతః పాండరమాతపత్రం
పిత్రా వితీర్ణం మణిపాదరక్షే !।
ఆసీత్ త్వదర్థం విధృతేన తేన
ఛాయా సమగ్రా భరతస్య మౌళౌ ॥ **6.32** ॥

పాదుకే ! రఘుపతౌ యదృచ్ఛయా
ప్రస్థితే వనవిహారకౌతుకాత్।
ఆధిరాజ్యమధిగమ్య తే యువాం
అక్షతం వసుమతీమరక్షతం ॥ **6.33** ॥

రఘువీరపదానుషంగమాత్రాత్
పరిబర్హేషు నివేశితా యది త్వం।
అధికారదినే కథం పునస్తే
పరివారాస్తవ పాదుకే ! బభూవుః ॥ **6.34** ॥

పురుషార్థచతుష్టయార్థినీనాం
పరిషత్ తే మహితా వసిష్ఠముఖ్యైః।
క్రయవిక్రయపట్టణం ప్రజానాం
అభవత్ కాంచనపాదుకే ! తదానీం ॥ **6.35** ॥

మనుజత్వతిరోహితేన శక్యే
వపుషైకేన విరోధినాం నిరాసే।
అభజద్భరతాదిభేదమీశః
స్వయమారాధయితుం పదావని ! త్వాం ॥ **6.36** ॥

మగధాంగకళింగవంగముఖ్యాన్
విమతాన్ రంధ్రగవేషిణః ససైన్యాన్।
రఘుపుంగవపాదుకే ! విజిగ్యే
భరతః శాసనముద్వహన్ భవత్యాః ॥ **6.37** ॥

అనితరవహనీయం మంత్రిముఖ్యైర్యదా తత్
త్వయి వినిహితమాసీత్ సూర్యవంశాధిరాజ్యం।
రఘుపతిపదరక్షే ! రత్నపీఠే తదానీం
శ్రియమివ దదృశుస్త్వాం సాదరం లోకపాలాః ॥ **6.38** ॥

పరిహృతదండకాధ్వగమనం పదరక్షిణి ! తత్
పరిణతవిశ్వసంపదుదయం యువయోర్ద్వితయం।
రఘుపతిరత్నపీఠమధిరుహ్య తదా విదధే
వ్యపగతవైరిభూపనిలయం వసుధావలయం ॥ **6.39** ॥

ప్రాప్తోదయా తదానీం
కిమపి తమస్తన్నిరాకరోద్భవతీ।
తనురివ మనుకులజనుషాం
ప్రసవిత్రీ రత్నపాదుకే ! సవితుః ॥ **6.40** ॥

అభిషేకపద్ధతిః

పాహి నః పాదుకే ! యస్యాః
విధాస్యన్ అభిషేచనం।
ఆభిషేచనికం భాండం
చక్రే రామః ప్రదక్షిణం ॥ **7.1** ॥

రాఘవస్య చరణౌ పదావని !
ప్రేక్షితుం త్వదభిషేకమీషతుః।
ఆభిషేచనికభాండసన్నిధౌ
యత్ప్రదక్షిణగతిః శనైర్యయౌ ॥ **7.2** ॥

మూర్ధాభిషిక్తైర్నియమేన వాహ్యౌ
విచింత్య నూనం రఘునాథపాదౌ।
రత్నాసనస్థాం మణిపాదుకే ! త్వాం
రామానుజన్మా భరతోఽభ్యషించత్ ॥ **7.3** ॥

భ్రాతుర్నియోగేఽప్యనివర్తమానం
రాజ్యాభిషేకం చ పరిత్యజంతం।
రామానుజౌ తౌ నను పారతంత్ర్యాత్
ఉభావుభాభ్యాం భవతీ జిగాయ ॥ **7.4** ॥

నివేశ్య రంగేశ్వరపాదరక్షే !
భద్రాసనే సాదరమభ్యషించత్।
వశీ వసిష్ఠో మనువంశజానాం
మహీక్షితాం వంశపురోహితస్త్వాం ॥ **7.5** ॥

కృతాభిషేకా భవతీ యథావత్
రంగేశపాదావని ! రత్నపీఠే।

గంగానిపాతస్నపితాం సుమేరోః
అధిత్యకాభూమిమధశ్చకార ॥ **7.6** ॥

వసిష్ఠముఖ్యైర్విహితాభిషేకాం
రాజ్యాసనే రామనివేశయోగ్యే।
తుష్టావ రంగేశ్వరపాదరక్షే !
ప్రాచేతసస్త్వాం ప్రథమః కవీనాం ॥ **7.7** ॥

రక్షోవధార్థం మణిపాదరక్షే !
రామాత్మనో రంగపతేః ప్రవాసే।
రక్షోపకారాద్భవతీ వితేనే
రాజన్వతీం కోసలరాజధానీం ॥ **7.8** ॥

ప్రాప్తాభిషేకా మణిపాదరక్షే !
ప్రతాపముగ్రం ప్రతిపద్యమానా।
శశాస పృథ్వీం భవతీ యథావత్
సాకేతసింహాసనసార్వభౌమీ ॥ **7.9** ॥

దశాననాదీన్ మణిపాదరక్షే !
జిగీషతో దాశరథేర్వియోగాత్।
జాతోపతాపా త్వయి సంప్రయుక్తైః
తీర్థోదకైరుచ్ఛ్వసితా ధరిత్రీ ॥ **7.10** ॥

అధ్యాసితం మనుముఖైః క్రమశో నరేంద్రైః
ఆరోప్య దేవి ! భవతీం తపనీయపీఠం।
రాజ్యాభిషేకమనఘం మణిపాదరక్షే !
రామోచితం తవ వశం భరతో వితేనే ॥ **7.11** ॥

స్నేహేన దేవి ! భవతీం విషయేఽభిషించన్
    ద్విస్సప్తసంఖ్యభువనోదరదీపరేఖాం।
జాతం రఘూద్వహదివాకరవిప్రయోగాత్
    అంధం తమిస్రమహరద్భరతః ప్రజానాం ॥ **7.12** ॥

హస్తాపచేయపురుషార్థఫలప్రసూతేః
    మూలం పదావని ! ముకుందమహీరుహస్త్వం।
ఛాయావిశేషమదిశద్యదసౌ ప్రజానాం
    ఆవర్జితైస్త్వయి శుభైరభిషేకతోయైః ॥ **7.13** ॥

అహ్నాయ రామవిరహాత్పరిఖిన్నవృత్తేః
    ఆశ్వాసనాయ భవతీ మణిపాదరక్షే !।
తీర్థాభిషేకమపదిశ్య వసుంధరాయాః
    చక్రే తదా సముచితం శిరోపచారం ॥ **7.14** ॥

మాలిన్యమాశ్రితవతీ మణిపాదరక్షే !
    పంకేన కేకయసుతాకలహోత్థితేన।
శుద్ధిం పరామధిజగామ వసుంధరేయం
    త్వత్తః క్షణాన్నిపతితైరభిషేకతోయైః ॥ **7.15** ॥

ఆవర్జితం మునిగణేన జగద్విభూత్యై
    తోయం పదావని ! తదా త్వయి మంత్రపూతం।
మూలావసేకసలిలం నిగమద్రుమాణాం
    శాపోదకం చ సమభూత్క్షణదాచరాణాం ॥ **7.16** ॥

విప్రోషితే రఘుపతౌ భవతీ యథార్హం
    మాన్యే పదే స్థితిమతీ మనువంశజానాం।
ఆత్మన్యథర్వనిపుణైః ప్రహితైః ప్రజానాం
    అశ్రూణ్యపాస్యదభిషేకజలప్రవాహైః ॥ **7.17** ॥

ప్రాయో విశోషితరసా పతివిప్రయోగాత్
పర్యాకులీకృతసముద్రపయోధరా గౌః।
అంబ ! త్వదీయమభిషేకపయః పిబంతీ
ధేనుర్బభూవ జగతాం ధనధాన్యదోగ్ధ్రీ ॥ **7.18** ॥

వృత్తే యథావదభిషేకవిధౌ బభాసే
పశ్చాత్తవాంబ ! భరతేన ధృతః కిరీటః।
ఆకస్మికస్వకులవిప్లవశాంతిహర్షాత్
ప్రాప్తస్త్విషామివ పతిర్మణిపాదుకే ! త్వాం ॥ **7.19** ॥

మనువంశపురోహితేన మంత్రైః
అభిమంత్ర్య త్వయి పాదుకే ! ప్రయుక్తం।
అభిషేకజలం క్షణేన రాజ్ఞాం
శమయామాస సముత్థితాన్ ప్రతాపాన్ ॥ **7.20** ॥

పాదపాదుపహృతా రఘూద్వహాత్
ఆలవాలమివ పీఠమాశ్రితా।
అభ్యషేచి భవతీ తపోధనైః
పారిజాతలతికేవ పాదుకే ! ॥ **7.21** ॥

అలఘుభిరభిషేకవ్యాపృతైరంబుభిస్తే
దినకరకులదైన్యం పాదుకే ! క్షాళయిష్యన్।
స ఖలు కమలయోనేః సూనురాధత్త మంత్రే -
ష్వధికనియమయోగాం శక్తిమాథర్వణేషు ॥ **7.22** ॥

దినకరకులజానాం దేవి ! పృథ్వీపతీనాం
నిరుపధిమధికారం ప్రాప్నువత్యాం భవత్యాం।
అజనిషత సమస్తాః పాదుకే ! తావకీన -
స్నపనసలిలయోగాన్నిమ్నగాస్తుంగభద్రాః ॥ **7.23** ॥

తవ విధివదుపాత్తే సార్వభౌమాభిషేకే
భరతసమయవిద్భిః పాదుకే ! మంత్రిముఖ్యైః।
త్వదవధినిజకర్మస్థాయినీనాం ప్రజానాం
ప్రథమయుగవిశేషాః ప్రాదురాసన్ విచిత్రాః ॥ **7.24** ॥

అవసితరిపుశబ్దానన్వభూస్త్వం తదానీం
రఘుపతిపదరక్షే ! లబ్ధరాజ్యాభిషేకా।
చలితభుజలతానాం చామరగ్రాహిణీనాం
మణివలయనినాదైర్మేదురాన్ మంత్రఘోషాన్ ॥ **7.25** ॥

సముచితమభిషేకం పాదుకే ! ప్రాప్నువత్యాం
త్వయి వినిపతితానాం దేవి ! తీర్థోదకానాం।
ధ్వనిరనుగతమంత్రః సీదతాం కోసలానాం
శమయితుమలమాసీత్సంకులానార్తనాదాన్ ॥ **7.26** ॥

దివిషదనువిధేయం దేవి ! రాజ్యాభిషేకం
భరత ఇవ యది త్వం పాదుకే ! నావ్యమంస్థాః।
కథమివ రఘువీరః కల్పయేదల్పయత్నః
త్రిచతురశరపాతైస్తాదృశం దేవకార్యం ॥ **7.27** ॥

కతిచన పదపద్మస్పర్శసౌఖ్యం త్యజంతీ
వ్రతమతులమధాస్త్వం వత్సరాన్ సావధానా।
రఘుపతిపదరక్షే ! రాక్షసైస్తాసితానాం
రణరణకవిముక్తం యేన రాజ్యం సురాణాం ॥ **7.28** ॥

అథర్వోపజ్ఞం తే విధివదభిషేకం విదధతాం
వసిష్ఠాదీనామప్యుపచితచమత్కారభరయా।
త్వదాస్థాన్యా రంగక్షితిరమణపాదావని ! తదా
లఘీయస్యో జాతా రఘుపరిషదాహోపురుషికాః ॥ **7.29** ॥

అభిషేచయతు స రామః
పదేన వా స్పృశతు పాదుకే ! భవతీం।
అవిశేషితమహిమా త్వం
క్వ వా విశేషః క్షమాసమేతానాం ॥ **7.30** ॥

నిర్యాతనాపద్ధతిః

అభిషేకోత్సవాత్తస్మాత్
యస్యా నిర్యాతనోత్సవః।
అత్యరిచ్యత తాం వందే
భవ్యాం భరతదేవతాం ॥ **8.1** ॥

ఉపాస్య వర్షాణి చతుర్దశ త్వాం
ఉత్తారికాముత్తరకోసలస్థాః।
సనందనాద్యైరపి దుర్విగాహం
సాంతానికం లోకమవాపురగ్ర్యం ॥ **8.2** ॥

పాదావని ! ప్రత్యయితో హనూమాన్
సీతామివ త్వాం చిరవిప్రయుక్తాం।
ప్రణమ్య పౌలస్త్యరిపోరుదంతం
విజ్ఞాపయామాస వినీతవేషః ॥ **8.3** ॥

తవాభిషేకాన్మణిపాదరక్షే !
మూలే నిషేకాదివ వృద్ధియోగ్యాత్।
జహుస్తదైవ త్రిదశాంగనానాం
ప్రమ్లానతాం పత్రలతాంకురాణి ॥ **8.4** ॥

సర్వతస్త్వదభిషేకవాసరే
సమ్యగుద్ధృతసమస్తకంటకే।

రాఘవస్య విపినేషు పాదుకే !
యత్ర కామగమతా వ్యవస్థితా ॥ **8.5** ॥

కిం చతుర్దశభిరేవ వత్సరైః
నిత్యమేవ మణిపాదుకే యువాం ।
పాదయోస్త్రిభువనాధిరాజయోః
యౌవరాజ్యమధిగచ్ఛతం స్వయం ॥ **8.6** ॥

రామస్య రాక్షసవధత్వరితస్య కాలే
పాదావని ! ప్రకటయన్నివ పార్ష్ణిగుప్తిం ।
ఆచిత్రకూటమధిగమ్య శశంస వార్తాం
అవ్యాహతత్వదభిషేకమృదంగనాదః ॥ **8.7** ॥

భద్రాణి దేవి ! జగతాం ప్రతిపాదయిష్యన్
ప్రాగేవ యేన భవతీం భరతోఽభ్యషించత్ ।
మన్యే కపీశ్వరవిభీషణయోర్యథావత్
సంతన్యతే స్మ తత ఏవ కిలాభిషేకః ॥ **8.8** ॥

సంభిద్యమానతమసాసరయూపనీతైః
సంవర్ధితస్తవ శుభైరభిషేకతోయైః ।
మన్యే బభూవ జలధిర్మణిపాదరక్షే !
రామాస్త్రపావకశిఖాభిరశోషణీయః ॥ **8.9** ॥

పాదావని ! త్వదభిషేచనమంగలార్థం
భేరీశతం భృశమతాడ్యత యత్ప్రతీత్తైః ।
ఆకర్ణ్య తస్య సహసా తుములం నినాదం
లంకాకవాటనయనాని నిమీలితాని ॥ **8.10** ॥

తాపోద్గమస్త్వదభిషేకజలప్రవాహైః
ఉత్సారితస్త్వరితముత్తరకోసలేభ్యః।
లేభే చిరాయ రఘుపుంగవపాదరక్షే !
లంకావరోధసుదృశాం హృదయేషు వాసం ॥ **8.11** ॥

ఆవర్జితం విధివిదా మణిపాదరక్షే !
పద్మాసనప్రియసుతేన పురోహితేన।
ఆసీన్నిదానమభిషేకజలం త్వదీయం
నక్తంచరప్రణయినీనయనోదకానాం ॥ **8.12** ॥

దేవి ! త్వయా స్నపనసంపది సంశ్రితాయాం
దగ్ధే పురే దశముఖస్య వలీముఖేన।
ఆసీత్తతః ప్రభృతి విశ్వజనప్రతీతం
అద్భ్యోఽగ్నిరిత్యవితథం వచనం మునీనాం ॥ **8.13** ॥

ఆయోధ్యకైస్త్వదభిషేకసమిద్ధహర్షైః
ఆధ్మాపితాః శ్రుతిసుఖం నను తే తదానీం।
రామస్య రాక్షసశిరోలవనేఽప్యశామ్యన్
యేషాం ధ్వనిర్విజయశంఖరవో బభూవ ॥ **8.14** ॥

ప్రథయితుమభిషేకం పాదుకే ! తావకీనం
దురితశమనదక్షే దుందుభౌ తాడ్యమానే।
సపది పరిగృహీతం సాధ్వసం దేవి ! నూనం
దశవదనవధూనాం దక్షిణైర్నేత్రకోశైః ॥ **8.15** ॥

రఘుపతిపదరక్షే ! రత్నపీఠే యదా త్వాం
అఖిలభువనమాన్యామభ్యషించద్వసిష్ఠః।

దశముఖమహిషీభిర్దేవి ! బాష్పాయితాభిః
స్తనయుగమభిషేక్తుం తత్క్షణాదన్వమంస్థాః ॥ **8.16** ॥

రామాస్తాణి నిమిత్తమాత్రమిహ తే లబ్ధాభిషేకా స్వయం
రక్షస్తత్క్షపయాంచకార భవతీ భద్రాసనస్థాయినీ ।
యద్దోష్ణామతివేలదర్పదవథుజ్వాలోష్మలానాం తదా
నిష్పిష్టైః కలధౌతశైలశిఖరైః కర్పూరచూర్ణాయితం ॥ **8.17** ॥

శ్రుత్వైవం హనుమన్ముఖాద్రఘుపతేః ప్రత్యాగతిం తత్క్షణాత్
ఆసీదద్భరతానువర్తనవశాదారూఢకుంభస్థలాం ।
కాలోన్నిద్రకదుష్ణదానమదిరామాద్యద్ద్విరేఫధ్వని -
శ్లాఘూచాటుభిరస్తుతేవ భవతీం శత్రుంజయః కుంజరః ॥ **8.18** ॥

ప్రత్యాగతస్య భవతీమవలోక్య భర్తుః
పాదారవిందసవిధే భరతోపనీతాం ।
పూర్వాభిషేకవిభవాభ్యుచితాం సపర్యాం
మధ్యే సతామకృత మైథిలరాజకన్యా ॥ **8.19** ॥

సంప్రేక్ష్య మైథిలసుతా మణిపాదరక్షే !
ప్రత్యుద్గతస్య భవతీం భరతస్య మౌలౌ ।
నిర్దిశ్య సా నిభృతమంజలినా పురస్తాత్
తారాదికాః ప్రియసఖీరశిషత్ప్రణంతుం ॥ **8.20** ॥

తుల్యేఽపి దేవి ! రఘువీరపదాశ్రయత్వే
పూర్వాభిషేకమధిగమ్య గరీయసీ త్వం ।
తేనైవ ఖల్వభజతాం మణిపాదరక్షే !
రక్షఃప్లవంగమపతీ భవతీం స్వమూర్ధ్నా ॥ **8.21** ॥

నిర్వృత్తరాక్షసచమూమృగయావిహారో
రంగేశ్వరః స ఖలు రాఘువవంశగోప్తా।
వంశక్రమాదుపనతం పదమాదదానో
మాన్యం పునస్త్వయి పదం నిదధే స్వకీయం ॥ **8.22** ॥

తత్తాదృశోశ్చరణయోః ప్రణిపత్య భర్తుః
పౌరాస్త్వయా విధృతయోః ప్రతిపన్నసత్త్వాః।
ప్రాప్తాభిషేకవిభవామపి పాదుకే ! త్వాం
ఆనందబాష్పసలిలైః పునరభ్యషించన్ ॥ **8.23** ॥

మాతస్త్వయైవ సమయే విషమేఽపి సమ్యక్
రాజన్వతీం వసుమతీమవలోక్య రామః।
సంజీవనాయ భరతస్య సమగ్రభక్తేః
సత్యప్రతిశ్రవతయైవ చకార రాజ్యం ॥ **8.24** ॥

పాదావని ! ప్రతిగతస్య పురీమయోధ్యాం
పౌలస్త్యహంతురభిషేకజలార్ద్రమూర్తేః।
అంసే యథార్హమధివాస్య నిజైర్యశోభిః
కస్తూరికేవ నిహితా వసుధా త్వయైవ ॥ **8.25** ॥

యాఽసౌ చతుర్దశ సమాః పతివిప్రయుక్తా
విశ్వంభరా భగవతీ విధృతా భవత్యా।
విన్యస్య తాం రఘుపతేర్భుజశైలశృంగే
భూయోఽపి తేన సహితాం భవతీ బభార ॥ **8.26** ॥

నిస్తీర్ణదుఃఖజలధేరనఘస్య దేవి !
త్వత్సంప్రయుక్తరఘునాథపదాన్వయేన।
సద్యః సనందనముఖైరపి దుర్నిరీక్షా
సామ్రాజ్యసంపదపరా భరతస్య జజ్ఞే ॥ **8.27** ॥

నిర్గత్య దేవి ! భరతాంజలిపద్మమధ్యాత్
భూయః సమాగతవతీ పురుషోత్తమేన।
పద్మేవ భద్రమఖిలం మణిపాదరక్షే
ప్రాదుశ్చకార భవతీ జగతాం త్రయాణాం ॥ **8.28** ॥

రఘుపతిమధిరోప్య స్వోచితే రత్నపీఠే
ప్రగుణమభజథాస్త్వం పాదుకే ! పాదపీఠం।
తదపి బహుమతిస్తే తాదృశీ నిత్యమాసీత్
క్వ ను ఖలు మహితానాం కల్ప్యతే తారతమ్యం ॥ **8.29** ॥

అనువృత్తరామభావః
శంకే నిర్విష్టచక్రవర్తిపదాం।
అధునాఽపి రంగనాథః
సచమత్కారం పదేన భజతి త్వాం ॥ **8.30** ॥

సుభాషితపద్ధతిః

కలాసు కాష్ఠామాతిష్ఠన్
భూమ్నే సంబంధినామపి।
పాదుకా రంగధుర్యస్య
భరతారాధ్యతాం గతా ॥ **28.1** ॥

సంతః స్వదేశపరదేశవిభాగశూన్యం
హంత స్వవృత్తిమనఘాం న పరిత్యజంతి।
రాజ్యే వనే చ రఘుపుంగవపాదరక్షా
నైజం జహౌ న ఖలు కంటకశోధనం తత్ ॥ **28.2** ॥

బ్రహ్మాస్త్రతామధిజగామ తృణం ప్రయుక్తం
పుణ్యం శరవ్యమభవత్ పయసాన్నిధిర్వా।

పృథ్వీం శశాస పరిముక్తపదం పదత్రం
కిం వా న కిం భవతి కేళివిధౌ విభూనాం ॥ **28.3** ॥

అన్యేషు సత్స్వపి నరేంద్రసుతేషు దైవాత్
భ్రష్టః పదాదధికరోతి పదం పదార్హాః।
ప్రాయో నిదర్శయతి తత్ ప్రథమో రఘూణాం
తత్పాదయోః ప్రతినిధీ మణిపాదుకే వా ॥ **28.4** ॥

చరణమనఘవృత్తేః కస్యచిత్ప్రాప్య నిత్యం
సకలభువనగుప్త్యై సత్పథే వర్తతే యః।
నరపతిబహుమానం పాదుకేవాధిగచ్ఛన్
స భవతి సమయేషు ప్రేక్షితజ్ఞైరుపాస్యః ॥ **28.5** ॥

రామే రాజ్యం పితురభిమతం సమ్మతం చ ప్రజానాం
మాతా వవ్రే తదిహ భరతే సత్యవాదీ దదౌ చ।
చింతాతీతః సమజని తదా పాదుకాగ్ర్యాభిషేకో
దుర్విజ్ఞానస్పృహృదయమహో దైవమత్ర ప్రమాణం ॥ **28.6** ॥

నాతిక్రామేచ్చరణవహనాత్పాదుకా పాదపీఠం
యద్వాఽఽసన్నం పరమిహ సదా భాతి రాజాసనస్య।
పూర్వత్రైవ ప్రణిహితమభూద్ధంత రామేణ రాజ్యం
శంకే భర్తుర్బహుమతిపదం విక్రమే సాహచర్యం ॥ **28.7** ॥

ప్రతిపదచపలాఽపి పాదుకా
రఘుపతినా స్వపదే నివేశితా।
సమజని నిభృతస్థితిస్తదా
భవతి గుణః శ్రియమభ్యుపేయుషాం ॥ **28.8** ॥

గతిహేతురభూత్ క్వచిత్పదే
స్థితిహేతుర్మణిపాదుకా క్వచిత్।
న హి వస్తుషు శక్తినిశ్చయో
నియతిః కేవలమీశ్వరేచ్ఛయా ॥ **28.9** ॥

అధరీకృతోఽపి మహతా
తమేవ సేవేత సాదరం భూష్ణుః।
అలభత సమయే రామాత్
పాదాక్రాంతాఽపి పాదుకా రాజ్యం ॥ **28.10** ॥

ఫలపద్ధతిః

జయతి యతిరాజసూక్తిః జయతి ముకుందస్య పాదుకాయుగళీ।
తదుభయధనాస్తివేదీం అవంధ్యయంతో జయంతి భువి సంతః ॥ **32.38** ॥

****

సంతః శ్రీరంగపృథ్వీశచరణత్రాణశేఖరాః।
జయంతి భువనత్రాణపదపంకజరేణవః ॥ **1.1** ॥

భరతాయ పరం నమోఽస్తు తస్మై
ప్రథమోదాహరణాయ భక్తిభాజాం।
యదుపజ్ఞమశేషతః పృథివ్యాం
ప్రథితో రాఘవపాదుకాప్రభావః ॥ **1.2** ॥

॥ ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే శ్రీ పాదుకా రామాయణం సమాప్తం ॥

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే।
శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ॥